

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 19

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [9. Jh.]

In vigilia sancti Andreae apostoli: venerabilis Beda presbiter: Homilie zu
der Evangelienlesung

[urn:nbn:de:bsz:31-6704](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6704)

ipsum . lacrimas fudit . rursum fremuit . ac uoce magna clamauit . lazare ueni foras .

Et sic tandem quierat desperatus . discusso tenebrarum pondere . uitae luci que red datur . Sed & hoc notandum . quia publica noxa . publico ex & remedio . leuia autem peccata . leuiori & secreta que uent pēnitentia deleri . Puella in domo iacens . paucis arbitris exurgit . eisdemq; nemiraculum uulgarent Indicitur .

Et stupuerunt Inquit parentes eius . quibus precipit ne aliquid dicerent quod factum erat .

Iuuenis extra portam turba multa comitante atq; intuente suscitatur . lazarus de monumento uocatus intantum populis Innotuit . ut ob eorum qui uidere testimonium . plurime dno turbae cumpalmis occurrerent . & multi propter illum abirent ex iudaeis & crederent in ihm . Quarta uero mortuum dñs nuntiante discipulo agnoscit . sed quia qui pro eius ereptione dñm precarentur uiui defuerant . dimitte inquit ut mortui sepeliant . mortuos suos . **I**dest

mali malos . noxus laudibus grauent . Et quia non adest iustus qui corripiat in misericordia . oleum peccatoris inpingu& caput eorum .

IN V̄G S̄C̄ ANDR̄E
L̄C̄ S̄C̄I IȲA S̄C̄ IOH̄AN̄S

In illo temp . stabat iohannes & ex discipulis eius duo . & respiciens ihm ambulantem dicit . Ecce agnus di .

Et audierunt eum duo discipuli loquentem . & secuti sunt dñm . & ita

LXXV̄ **IN V̄G S̄C̄I ANDR̄IAE APL̄I . O M̄E**
VENERABILIS BEDI PR̄BI DE LV̄ANG

LECTIONI
ANTA

actalis est scripturae diuinae sublimitas . ut non solum uerba quae a sc̄is uel ab ipso dno dicta referuntur . sed etiam circumstantia rerum quae simpliciter posita uidetur .

Ecce enim narrante euangelio fratres carissimi audiui mus . quia stabat iohannes & ex discipulis eius duo . & respiciens ihm ambulantem dicit . ecce agnus di .

Statimq; cognouimus . immo

∴ spiritualibus sit plena mysteris

iam notum ad memoriam
reuocauimus. quare ihm praecur-
sor suus agnum dei uocauit.
7 Quia uidelicet cum
praeceteris mortalibus sin-
gulariter innocentem. hoc
est ab omni peccato mundum
nouit. quia nos suo sanguine
redempturum. quia dona
sua uelleris sponte largitu-
rum. ex quo uestem nobis
nuptialem facere possimus.
Id est exempla uiuendi nobis
relicturum praecuidit. qui
bus in dilectione cale fieri
debueremus. 7 Hoc est ergo
testimonium praecursoris
dñi. quia facile patet fidelibus
citum amoris in unum
tem. audientium cordibus in-
fundit. 7 Sed non est putandum
quia sine certatione misse-
ri. hoc relaturus euangelista
praemisit. scetisse iohanne
cum discipulis. ihm uero am-
bulasse. & illo utiq; ambulasse.
ubi sequentibus se discipulis
iohannis mansionem in qua
habitat ostenderet. 7 Ceteraq;
huiusmodi. quae sequentia
lectionis euangelicae comme-
morant. sienucleatius dis-
cutiantur. Inueniemus celestibus
redundare misteris.

Stabat enim iohannes & respexit
ihm. quia in meo ligno
mine perfectionis animi gres-
sum fixerat. unde uere celsitu-
dinem diuinae maiestatis mere-
retur intueri. 7 Stabat. quia
illam uirtutum arcem conscen-
derat. a qua nullis temptatio-
num posse & inprobitatibus deici-
Stabat cum illo & discipuli.
quia magisterium eius. corde
sequebantur immobili. 7 Et re-
spiciens inquit ihm ambulan-
tem. dicit. ecce agnus dei.
Ambulatio ihu. dispensationem
Incarnationis qua ad nos uenire.
ac nobis exempla uiuendi prae-
bere dignatus est insinuat.
sicut mansio eius. aeternitatem
diuinitatis. In qua semper est
patri aequalis aptissime designat.
Respicens ergo ihm ambulan-
tem iohannes dicit. ecce agnus
dei. quia uidentem eum inter ho-
mines conuersantem. pro-
fectumq; illis uitae caelestis
& factis demonstrantem. & uer-
bis. aperte pronuntiabat.
Quia non ipse ut putabant.
sed ille esset qui ad redemp-
tionem generis humani
a do patre esse missus in
mundum. 7 Ille qui forma
Innocentiae & patientiae

inse credentibus esset daturus.

De quo Incarne uenturo praeci-
nens propheta dicebat. Sicut
ouis ad occisionem ducetur. &
sicut agnus coram tondente se-
sine uoce. sic obmutescet. Et
iterum. Ipse autem uulnera-
tus est propter peccata nostra.
& luore eius sanati sumus.

Et audierunt eum duo discipuli
loquentem. & secutisunt ihm.

Testimonium perhibente iohanne
quia ihu esset agnus di. secutisunt
illum duo discipuli. Magis deside-
rantes ab ipso ihu quam a praec-
curatore illius uerbum gratiae
percipere. quo & ipsi mererentur
magnum di sorte computari.

Bene autem duo sunt discipuli
inuenti qui dnm primi seque-
rentur. ut etiam in fide de-
signarent. omnes qui illum per-
fecte sequerentur. gemina dilec-
tione deuotos esse debere.

Hoc est & eiusdem sui redemptoris.
& fratrum simul amore flagran-
tes. Conuersus autem ihu. &
uidens eos sequentes se. dicit eis.

Quid quaeritis. Non potuit igno-
rare dnm quid sequentes se disci-
puli iohannis quaererent. sed
in eo quod ad illos sequentes con-
uertitur. quod ipse prior quid
quaererent interrogat. quod

dat illis fiduciam quaeque uellent
rogandi. manifeste innotuit.
quantum bonis nostris studiis
delectetur. quam libenter iter
ueritatis inchoantibus ipse auxi-
lium. Laturus occurrat.

Qui dixerunt ei. Rabbi. quod di-
citur inter pretatum magister.
ubi habitas. Nolebant transi-
torie. magisterio ueritatis per-
frui. sed mansionem potius in qua
habitaret inquirebant. quatenus
& tunc liberius in secreto uerbis
illius imbui. & exinde sepius eum
possent uisitare plenius instru-
endi. Vnde & ipse qui illos
bene petentes. quaerentes pulsan-
tes uidit. libens eis secretarium
sui reserauit. arcam. eosque intro-
ducens. ueritatis euangelicae
rudimentis. quae desiderabant
inlustrauit. Nam sequitur.

Oicit eis. Venite & uidete.

Statimque subiungitur. Venerunt
& uiderunt ubi maneret. & apud
eum manserunt die illo.

Quod si altiori sensu libet inspicere.
quid nobis agendum insinu-
ent discipuli in eo quod ad dnm
quidem ambulantes uenerant.
sed locum conuuiui ubi habitare
inquirebant. Ammonent
utique nos. ut quotiens in carna-
tionis eius transitum ad mente

reducimus . sollicito semper eum
corde rogemus . ut habitationem
nobis . eterne suae mansionis .
quae est apud patrem ostendere
dignetur . dicens cum moise . 7

Dñe ostende nobis gloriam tuam . 7

Quod autem ipse discipulos uenire
& ubi maneret uidere praecipit .
uir tutum profecto studium .
quibus ad eterna gaudia perueni
amus . subeundum nobis ostendit .

Venire & enim post ihm est . ut
mansionem eius uidere possimus .
bonis operibus quae ipse prae
monstrauit insistere . horumq;
cottidianis profectibus . ad celsi
tudinem diuinae uisionis ad
tingere . 7 Venerunt inquit
& uiderunt ubi maneret . &
apud eum manserunt die illo . 7

Hora autem erat quasi decima . 7
Quia lex in decem praeceptis data
est . solet in denario numero
perfectio legis indicari . 7 Bene
ergo decima hora uenerunt
discipuli ut mansionem ihu uide
rent . quia nimirum necesse est
ut quidm desiderat uidere . di se
mandatis humiliter subdat . 7

Quiq; luce diuinae contemplatio
nis post modum frui appetit .
prius adiuuante dño decalogũ
legis . per opera lucis . quasi deci
ma hora diei sole inlustrante

compleat . 7 **E**t illiquidem
die illo manentes apud dñm .
felicissima ueritatis speculatio
ne uesperam expectabant . 7

At uero omnes electi post operum
bonorum perfectionẽ . post in
pleta legis di praecepta . perpetuũ
& nullo fine obnoxium diem sunt
cum illo acturi . illum uidelicet
quem uidere desiderans propheta
cantabat . quĩ melior est dies una
In atris tuis super milice .

Erat autem andreas frater simo
nis petri . unus ex duobus qui audi
erant ab iohanne & secuti fuerant
eum . 7 Inuenit hic primum fra
trem suum simonẽ . & dicit ei . Inue
nimus messiam quod interpretat
tatum xps . & adduxit eum ad ihm .

Andreas dñm quem inuenit . etiam
simoni fratri sequendum euangeli
zat . 7 **Q**uia hoc est uere dñm
inuenire . uera illius dilectione
feruere . frater nẽ quoq; salutis .
curam gerere . 7 Ille & enim per
fecte conditoris sui ducatum
sequitur . qui etiam proximi quan
tum ual & habere comitatum
nititur . 7 Inuenimus inquit
messiam . quod est interpretatum
xps . 7 **M**essias idem quod xps est .
Sed messias hebraeo sermone .
xps dicitur . greco . latine autem
unctus interpretatur . unde

& chrisma grece latinae
 unctio dicitur. Xpi autem id est
 unctus appellatur dñs. quia
 sicut petrus ait. unxit eum dñs
 spu sco & virtute. unde etiam
 psalmista in eius laude loquitur.
Vnxit te dñs dñs tuus oleo laetitiae
 praeconfortibus tuis. Confor-
 tes autem eius nos uocat. qui
 ad accipiendam sps sci gratiam.
 In baptismo etiam chrisimate
 uisibili per unguimur. & christi
 nomine. christiani uocamur.
Sed ille praeconfortibus unctus est.
 cui sicut iohannes baptista tes-
 tatur. Non ad mensuram
 dat dñs spm. sed omnia dedit in
 manu eius. Nam de confortibus
 eiusdem unctionis. dicit apostolus.
Vn cuiusq; autem nostrum datae est
 gratia secundum mensuram dona-
 tionis xpi. Vocabantur autem
 christi & sacerdotes. in lege & reges.
 in figuram nimirum eiusdem
 ueri regis. & pontificis magni dñi
 ac saluatoris. in cuius tpo etiam
 materiali linebantur oleo.
Non solum autem illi. sed & nostri
 temporis fideles ut christo christiani.
 ita etiam ab ipsa sacri chrisimatis
 unctione. ab ipsa sps gratia
 quia consecrantur. christi
 recte nunc cupantur. propheta
 teste qui ait. Existi in salutem

populi tui. ut secluos facias
 christos tuos. **E**xiit quippe
 in salutem populi sui. ut saluos
 faciat cristos suos. qui propter
 nos homines & propter nostram
 salutem descendit de caelo & in
 carnatus est. ut nos spiritali
 gratia per unctos ac sanatos. sui
 sci nominis donaret esse partici-
 pes. **S**equitur. Intuitus autem
 eum ihs dixit. tu es simon filius
 iohanna. Intuitus est simonem
 ihs. non exterioribus solum oculis.
 sed & interno diuinitatis intuitu.
 iuxta illud beati samuelis. homo
 uidet in facie. dñs autem intuetur cor.
Vidit cordis eius simplicitatem.
 uidit animi sublimitatem. cuius
 merito cunctae esset praefendus
 ecclesiae. **V**idit quia uocante
 andrea. feruente ad se amore per-
 uolauerit. **I**deo q; uenientem mox
 familiari affatur eloquio.
Tu es inquit simon filius iohanna.
Nec magnum est dño uocabulum
 cuius libet hominis uel patris eius
 dicere. qui omnium scorum no-
 mina scripta tenet in caelo.
Sed positurus discipulo nomen.
 meriti sublimioris ditaturus uoca-
 bulo. quod totius ecclesiae praefuli
 congrueret. primo uoluit osten-
 dere. quia quod apccerentibus
 acceperat nomen. & iam ipsum

significatione uirtutis non careret &

Simon ergo oboediens. iohanna
dicitur dñi gratia. T ues simon
filius iohanna. T ues oboediens.
filius gratiae dī. Et merito ille
oboedientis nomine censetur.
qui & prius inuitante andrea
mox dñm uidere curauit. & post
modum cum ipse dñs eum addis
cipulectum uocaret. statim
cum eodem andrea quem pari
ter uocauit. relictis retibus
quorum usu uiuebat. eum sequi
nondistulit. Vnde & andreae
quoq^{nomen} ueram mentis eius imaginē
praefert. Andreas namq^{grece}
latine dicitur uirilis. Et ille
libenter dñm. uel ad praedica
tionem iohannis. uel ad ipsius dñi
iussionem. sequendo. ad eorum se
sortem pertinere docet. qui tempo
ralia quae possident. fortiter
aeternorum amore contempnunt.

Qui credentes uidere bona dñi in
terra uiuentium. donec haec per
cipiant. expectare dñm cum
psalmista & uiriliter agere. accor
suum confortare contendunt.

Quod autem simon filius fuit
iohanna. id est gratiae dī. aperte
demonstrat. quia quicquid deuo
tae oboeditionis dño impendit.
quicquid merito oboedientiae
praemii perennis ad dño recepit.

totum hoc nimirum praeuenien
te se gratia supernae pietatis ut
habere posset accepit. Ecce
audistis. carissimi quare pri
mus apostolorum prius simon
dicitur. quo misterio filius fit
iohanna. Restat praeseruari.
quod darcari contineat nomen.
quo eum denuo saluator appellauit.

Tu inquit uocaberis cephas. quod
interpretatur petrus. Neq^{uero}
petri uocabulo quasi hebreo uel
syr̄o. aliam interpretationem
quaerere oportet. sed pro certo
nosse. quia idem grece & latine
petrus. quod syriace cephas signi
ficat. Et in utraq^{lingua}. no
men a petra deriuatum est.

Vocatur autem petrus. ob firmita
tem fidei. uocatur petrus ob inui
cibile robur mentis. uocatur petrus.
quia illi solidissimae petre de qua
apostolus ait. petra autem erat
xps. unica deuotione adhaesit.

Hinc est enim quod eadem petra
uidelicet xps. cum interrogaret
discipulos suos. quem eum esse
dicerent. ac petrus responderet
dicens. tu es xps filius dī uiui. con
tinuo puram eius confessionem.

Uixta utriusq^{nominis}.
significantiam. digna re
muneratione donauit. Sed
& ipsa petri appellatio. quid in se

sacramenti gestar & aperuit.

Primo namq; ait. de simone.

Beatus es simon bar iona. qui caro
& sanguis. sed non reuelauit tibi.
sed pater meus qui in caelis est. ac
de inde subiunxit de petro.

Et ego dico tibi. quia tu es petrus.
& super hanc petram aedificabo
ecclesiam meam. Tu es inquit
petrus & super hanc petram
aedificabo ecclesiam meam.

Tu es petrus & super hanc petram.
aqua tu nomen accepisti. hoc est
super me ipsum aedificabo eccle
siam meam. Super hanc fidei per
fectionem quam tu confessus es. aedi
ficabo ecclesiam meam. Ac uis
societate confessionis. quisq; de uia
uerit. quamuis sibi magna uideatur
agere. ad aedificium ecclesiae meae
non pertinere. Petrus igitur
a firma petra uidelicet xpo. quem
ardenter amauit nomen accepit.

Xps & enim uocatur petra. quia
inexpugnabile ad se confugienti
bus praesidium tribuit. quia
sperantes in se ab antiqui hostis
insidiis munitos reddit & tutos.

Nec praeter eundem quod ob hoc
quoq; dñs petra uocatur. quia
spiritualium nobis charismatum
fluenta ministrat. quia sacro sca
nos sui sanguinis communionem
purificat. Quod facilius intel
querent

legitur & iocundius forte reti
nebitur. si ad memoriam reuocemus.
quaesit iuxta historiam
petra. de qua apostolus mystice
quia xpm significar & exponit.

Liberatus namq; de egyptia serui
tute populus per mare rubrum
uenit in desertum. in quo per annos
quadraginta donec ad terram
re promissionis ueniret iter agebat.

Qui quodam tempore. fame ac siti
fatigatus in heremo. clamauit
ad moysen. At dñs orante
moise sicut scriptum est. pluit
illis manna manducare. panem
caeli dedit eis. Rursus quoq;
praecipit moysi ut percuteret
uirga petram. quod dum faceret.
exiit aqua & bibit populus. Unde
dicitur in psalmo. Quo percussit
petram & fluxerunt aquae.

Nos ergo fratres carissimi. nos sumus
populus dñi. qui egyptiae serui
tutis iugum per mare rubrum
liberati euasimus. quia per aqua
baptismi remissionem peccatoru
quaenos praemebant accepimus.

Nos quinter erumnas uitae prae
sentis. quasi in siccatate heremi.
promissum nobis patrie celestis
expectamus ingressum. In qua
uidelicet heremo siti periclitamur
ac fame spiritali deficere.
si non redemptoris nostri nos

dona confirmant. si non incar-
nationis eius sacramenta reno-
uant. Ipse est enim manna. que
nos uictu caelesti. ne in huius sae-
culi itinere deficiamus recreat.
Ipsa petra. quae spiritualibus nos
domis inebriat. quae ligno cru-
cis percussa. poculum nobis uitae
suo de latere manauit. Vnde
dicit. in euangelio. Ego sum
panis uitae. Qui uenit & ad me.
non esuri et. & qui credit in me.
non sitit & umquam. Et congru-
ente satis figurarum ordine. pri-
mo populus per mare saluatus est.
ac sic ad cibum mannae atque ad pe-
tram mystice peruenit. Quia
primum quidem aqua nos rege-
nerationis abluit. ac deinde ad
participationem sacri altaris. ubi
redemptoris nostri carni ac san-
guini communicemus trans-
mittit. Haec demisterio
petrae spiritualis. aqua & pri-
mus pastor ecclesiae nomen
accepit. & in qua totius saeculae ec-
clesiae fabrica immobilis & in-
concussa persistit. & per quam
ipsa ecclesia nascitur. ac nutri-
tur. latius exponendo dicere libuit.
Quia solent artius multo & aliquan-
do dulcius in hincere cordibus
audientium. ea quae figurarum
antiquitate praemissa. sic demu

noua spiritualiter explanatione
dilucidantur. quam quae sine
ullis figurarum exemplis simplici-
tantum narratione credenda
uel agenda monentur. Cure-
mus autem fratres carissimi. ut
huius petre praesidio semper ad-
haerentes. nulla labentium reru
contrarietate terrente. nulla
blandiente serenitate. a fidei fir-
mitate diuellamur. Neglectis
deliciis temporalibus. sola in
presenti redemptoris nostri dona
caelestia delectent. sola inter
erumnas saeculi spes uisionis illius
consoletur. **R**ecolamus seduli
egregium dauid prophetae & regis
exemplum. qui cum in tantis regni
affluentis honoribus ac diuitis
nullum animae suae solatium
posset inuenire. tandem erecto
ad superna desideria mentis in-
tuitu. memor fuit dei & delecta-
tus est. **U**tque ad eandem eius
uisionem peruenire mereamur.
obstacula uitiorum quae hanc
impedire solent. satagamus
a nostro & corpore & mente secludere.
Neque enim ad eum nisi rectis
operum gressibus peruenitur.
neque facies eius munda. nisi a mun-
dis corde uidetur. **B**eati autem
mundo corde quo ipsi deum uidebunt.
Quod ipse nobis praestare dignetur.

qui est pro mittere dignatus. ih̄s
x̄p̄s d̄s & d̄n̄s noster. qui uiuit &
regnat cum patre in unitate sp̄s
sc̄i per omnia secula seclorum. am̄.

IN̄ S̄C̄ ANDREAE
L̄C̄ S̄C̄I IUĀ S̄C̄I MATH̄.

In illo temp̄. **A**mbulans ih̄s iuxta
mare galileae. uidit duos fratres
simonem qui uocatur petrus & an-
drea fratrem eius. & reliq̄.

xcviii **OM̄IA BEATI GR̄GO-**
RII PAPAE DE EADEM

L̄C̄T̄IONE.
MUL-TUM RELIQUIT
fratres carissi-
mi. quia ad
unius iussio-
nis uocem.
petrus &
andreas
relictis
retibus.

secuti sunt redemptorem. **N**ulla uero hunc facere adhuc
miracula uiderant. nihil ab eo
depremio. eterna retributio-
nis audierant. & tamen ad unum
d̄n̄i preceptum. hoc quod possidere
uidebantur oblit̄i sunt. **Q**uanta
nos eius miracula uidemus. quot
flagellis affligimur. quantis mi-
narum asperitatibus deterremur.
& tamen uocantem sequi contem-

60
nimus. **I**n caelo iam sedet.
quide conuersione nos ammonet.
Iam iugo fidei colla gentium
subdidit. iam mundi gloriam
stravit. iam ruinae eius crebres-
centibus. districta sui iudicii diem
propinquantem denuntiat. &
tamen superba mens nostra. non
uult hoc sponte deserere. quod cot-
tidie perdit inuita. **Q**uid ergo
fratres carissimi. quid in eius iudicio
dicturi sumus. qui ab amore prae-
sentis saeculi. nec preceptis flecti-
mur. nec uerbis emendamur.
Sed fortasse aliquis tacitis secum
sibi cogitationibus dicat. **A**duocem
dominicam. uterq̄ iste piscator
quid. aut quantum dimisit. qui pene
nihil habuit. **S**ed hac in re fra-
tres carissimi. affectum pensare
potius debemus quam censum.
Multum reliquit. qui sibi nihil reti-
nuit. **M**ultum reliquit. qui quam-
libet parum. totum deseruit.
Certe nos & habita cum amore
possidemus. & ea quae minime
habemus. ex desiderio quaerimus.
Multum ergo petrus & andreas
dimisit. quando uterq̄ etiam
desideria habendi dereliquit.
Multum dimisit. qui cum repossessa.
etiam concupiscentis renuntiavit.
Asequentibus ergo tanta dimissa
sunt. quanta a nonsequentibus